

2/125 n St. 2383.

164-60

Tolna

vármegye

Sikontornya-i

járás

Belecskai körjegyzőség. (kör) jegyzőség

Közigazgatási tájékoztató lap

Görbő

~~nagy~~ (kis) község közérdekű viszonyairól.

I. A község általános leírása.

A) A község történeti leírása.

1. A község keletkezésére, fejlődésére, esetleg elpusztulására és újra felépülésére vonatkozó adatok. A község a múltban melyik vármegyéhez tartozott és onnan mikor kebeleztetett át? Volt-e és mi a korábbi vagy történeti neve, hivatalos nevén kívül más használatos neve, esetleg mi a nemzetiségi neve? Település esetén kik és honnan jöttek a községbe?

[A beírást lapon:]

2. Területváltozások, határrész (puszta) átcsatolások; községegyesítés, beolvadás vagy kiválás történt-e 1871. óta, mikor és mily körülmények között? (A vonatkozó hivatalos adatok, rendelet száma, közlendőek.)

1897-ig Görbő Belecska nagyközség. Régebben csak Görbő község s Belca (Belecska puszta) mint határvon kívül tartozott.

Köztudomás szerint minő elpusztult falvak feküdtek egykor a község határára. (Rendszerint a dűlő-nevek vagy a községbe olvadt puszták neve alapján.)

1897 után a fejlődés folytán 2 külön álló község alakult Görbő és Belecska község néven

3. A község jellege 1848 előtt a telekkönyvi- és urbéri adatok szerint (város, mezőváros, szabad vagy urbéres község stb.)

szabad község.

4. A község jellege 1871. után. E tekintetben voltak-e szervezeti változások (átalakulás, visszafejlődés).

l. 3. pont.

5. Anyakönyvi szervezeti változások. A község melyik területhez tartozott, mikor történt a változás és mily rendelet alapján (az anyakönyvi feljegyzések szerint).

1897-ig az anyakönyvvezetés helyben volt amint, mivel a körjegyzőség Belecskára helyezte át a Pincshely községhez csatolták. az új község a községhez magába foglalva helyben van az anyakönyvvezetéséje.

6. Vannak-e a község életében és szervezetében eredeti és különös (máshol nem található) intézmények, említésreméltó események, leletek? (a köztudomás vagy monografiák szerint).

B) A község földrajzi leírása.

1. A község (falu) és határának fekvése (a szomszéd falvaknak és távolságuknak megjelölésével).

A község határa síkság, dombos vagy hegyes vidék, erdős vidék-e?

A község magaslatai és vizei (folyó, patak, tó, nagyobb mocsarak).

2. A község területének nagysága:

Művelési ágak szerint:

a község határának nyugati részén van a község 4 részéből van. a részletek szerint a távolság, amely a falu Pincshely től 0.5-3 km. Tolna nemzeti iskolára 3-4 km. Beledcska 5-7 km. délre - keletre Nagynély - Miszla községre 6 km. a község határa dombos főleg a kapocsatorna határa a tamási járás (10142) kat. hold (birtokívek adatai alapján).
634 k. hold szántó, 77 k. hold rét (kaszáló),
154 k. hold szőlő (beültetett), 31 k. hold legelő,
40 k. hold erdő, k. hold nádas, 89 k. hold terméketlen (ut, szikla, homok, mocsár, kőbánya).
Kert 15 kat. hold.

3. Tartoznak-e a községhez önálló puszták vagy havasok (külön kataszteri részlet alatt felvett területek) és mi a nevük?

Vannak-e a község határával össze nem függő határrészek, hol, mily név alatt és mekkora a terjedelmük?

4. Vannak-e a békekötés folytán elszakított részek és ideiglenesen a község hatósága alá helyezett idegen határrészek, melyik községből valók és mily terjedelműek (kataszteri, esetleg más adatok alapján)?

A község vázlatos térképe csatolva ..... db
nincs csatolva.

csun
csun
csun

C) A község népességi viszonyai.

1. Mennyi a község lakossága?

A lakosság megoszlása, vallás szerint:

nemzetiség szerint:

1100 lélek.
1060 r. kath., ... g. kath., ... ref.,
ág. h. ev., 40 izr., ... egyéb
1100 magyar, ... német, ... tót,
rutén, ... oláh, ... horvát,
egyéb.

2. A lakosság elhelyezkedése általánosságban, (belterületen, tanyákon vagy felváltva; lélekszám szerint megjelölve).

Vannak-e népesebb lakott helyek, telepek; a falutól milyen távol és mennyi a lélekszámuk?

3. A népesség zömének foglalkozása (földművelés, ipar, bányászat, földművelési vagy ipari napszám-kereset stb.).

4. Hány ház és hány lakásrész van a községben a házasági adatok szerint, külön feltüntetve az egyes pusztákat, különálló vagy odaosztott területeket.

A községben levő állami és más középületek.

Görbő község külterület, 500 lélek
" " picornod-i rész 1 km 220 "
" " rókahaváros 1.5 km 140 "
" " rólahegy 1-2 km 200 "
földművelés, kereskedelem
225 ház 240 lakásrész és predig
belterület 110 ház
picornod-i 30 ház
rókahaváros 18 ház
rólahegy 67 ház
- 2 - állami iskola, iv. helyi községi iskola
községi ház

Görbő község mintegy 3-400 éves múltja tekintetében, mit azon körül-
mény is igazol, hogy az itt hitközség temetőjében a néhány száz éves sírköve-
ken Görbő név követhető. Görbő-nek terjedelmes határa volt, a melyhez
Belcz puzta is tartozott a jelenlegi Zelecska község. Görbő határa:
Antrásy Mihály 195 hold, Beshfalvey János 641 hold, Hunnár Fests 406 hold, Hlyr
György 468 hold, Jesenwry Krisztnay 2 hold nős, Kaposlmay János
704 hold, Kovács János 54 hold, Miskey Ferenc 27 hold, Miskey Mihály 41
hold, Miskey Sándor 52 hold, Perczel Sándor 362 hold, Porsgay Christina 15 ha
Seteth József 212 hold, Krabó Sándor 240 hold, Szluha Sándor 925 hold, Takács
Jstván 54 hold, - tulajdonait népertele magyar holdban az 1800-as évek ele-
jén. Ezen területek jobbára nősével voltak beülteve. Az egyes birtokokon
jobbágyok is laktak, névszerint Berger Márton, Kémet József, Falabér Jstván
Zurkus Jstván, Marosy Mihály, Mahler Leopold, Zorsi János, Bekó József, Esch
Márton Hunnár festv. birtokán; Abelen Márton, Lustig Ferenc, Weisz János
Hutner Abraham, Feuersthaler János, Aron Levi: Hlyros György birtokán.
Friedl János, Fischer Simon, Glits János, Mahler Abraham, Zorsi József, Magóc
Mihály, Albert János, Rabóczy György, Hanta János, Zorbis János, Dömötör
József: Perczel Sándor birtokán; - Jinter József, Rosenberg Mihály, Hirsch Jereu
Porsgay Christina birtokán; - Volt még néhány független család is, kik
nek neve nem volt megállapítható. A n. k. th. temető, az itt. temető és
szünetgarnas létezett. A fenti birtokokon Görbőn nékeltek, néhány kuria
még ma is létezik s némelyek jó nevi nemelyt adtak a harának. Volt
Görbőn alispáni melgabírói nékelhely is, neverettek ugyanis nemelyüttben
itt laktak. Görbő mindig magyar volt, az is maradt, ha fölt is német tele-
pedés, azt jelenlét. Pársadalni körpontja volt a környék nemeseinek. A
jobbágyok felmabadítósa után a bevándorlás erősen megindult s fer-
mesítés napordás utján a község felekezése eleinte a 300 lellet. A fenti bir-
tokosokból ma már egy sincs meg s birtokuk teljes egészében más tulaj-
donba jobbra a nép kezére jutott. 1850-ben a község lakosainak száma 400
Első jegyzője Garbacsy, arutón Kövesdy, Hunnár, Grünwald, Balog
Körtwelyesy és Prity voltak. A község később megvette a meg ma is bir-
tokában levő községvárat s mint Görbő-Zelecska képeret magyör-
seget. Ezen időtől kezdve fejlődése folytonos volt, de még sem olyan mint
Zeleska-e. A Zeleska-i németsej. wasmergalmasával megelörte. Zeleska
1897-ben község házat építtetett, a jegyzőséget átvette s a két társ község ön-
álló községgé fejlődött s ettől kezdve mint Zeleska-i községjegyzőség
képer ean közigazgatási egység.

II. A község szervezete, beosztása és közérdekű viszonyai.

A) Községi szervezet.

1. Elöljárók.

(Nem névszerint töltendő ki.)

Rendszeres tisztviselők és alkalmazottak.

(Kisközségben csak a székhely község lapján kell kitölteni.)

Bíró, Törvény- (másod-) bírósága ..... 4 ..... esküdt,
(tanácsbéli) Pénztárnok, Közgyám ..... 1 .....
..... jegyző, ... segédjegyző, ... orvos
..... állatorvos, ... irodai alkalmazott,
..... pénztári alkalmazott, ... egyéb alkalmazott (utbiztos stb.)

Napidíjas irodai alkalmazottak:

Nincs
..... 1 ..... kisbíró (küldőnc), ... 1 ..... bába,

Szegődményes alkalmazottak:

..... éjjeli őr és ..... gazdasági alkalmazott.

A jegyzőség székhelye és távolsága:

Belcskő ..... 6 ..... km.

2. A községi képviselőtestület létszáma:

6 virilista, 6 választott tag, 4 pótag

Községi képviselő-választókerületek száma, elnevezése, hány tagot választ.

..... A község ..... 1 ..... választókerületet alkot.

3. Meg van-e bízva a község gyámhatósági hatáskörrel. Van-e gyámpénztára?

Nincs. Nincs

B) Általános közigazgatási beosztás.

4. A vármegye székhelye és annak távolsága. (a község központjától, távolsági térkép adatai szerint járható útvonalon):

Prekszárd ..... 48 ..... km. Köves ut.

A járás székhelye és távolsága: (ugyanugy) Országgyűlési (nemzetgyűlési) választókerület székhelye és távolsága:

Győri ..... 18 ..... km. a. ea. út

Törvényhatósági bizottsági választókerület székhelye és távolsága:

Győri ..... 18 ..... km.

Magyarszék ..... 7 ..... km.

C) Rendészeti igazgatás.

5. A csendőrség és ~~fortymórság~~ székhelye és távolsága:

Pücskely ..... 1 ..... km.

Van-e a községnek rendőri őrszemélyzete és hány tagból áll?

Van, 1 (1 kiskiró) tag. ~~Nincs.~~

Van-e a községben toloncállomás?

~~Van.~~ Nincs. Nincs

Fel van-e ruházva az előjáróság cselédügyi bíráskodással (1876: XIII. t.-c.; 1907: XLV. t.-c.)

6. A községi tűzoltóság szervezete:

~~Hivatásos, önkéntes, (gyári stb.) tűzoltóság~~ ..... tag.
Kötelezett tűzoltóság.

7. Van-e a községnek jóváhagyott szabályozási terve?

~~Van.~~ Nincs.

Van-e járdalerakási szabályrendelete?

~~Van.~~ Nincs.

D) Szociális igazgatás.

8. Kórorvos székhelye és annak távolsága: Nagyorékely 7 km.
Hány magánorvos lakik a községben: Nincs
Községi bábák száma: 1
Körbába lakóhelye és annak távolsága: :/ km.
Okleveles magánbábák száma: :/
Legközelebbi gyógyszerár hol van és milyen távol? Pücelhely 1 km. km.
Legközelebbi kórház hol van és milyen távol? Preksovárd 48 km.
Van-e szegényház vagy más jóléti intézmény? Van szegényház Nincs.
(Árvaház, gyermekmenhely telep) Gyermekmenhelyi ellátótelepe van
intézeti ápolásban, magán ápolásban.
9. A gondozott szegények száma: _____
Elhagyott gyermekek száma? _____ gyermek.
10. Milyen a község ivóvíze? :/
Van-e ártézi kutja vagy vízvezetéke? Nincs
Kutviz, folyóvíz, egészséges, ártalmatlan, jó.
Van-e csatornázása? Nincs
11. Korcsmák és vendéglők száma? 3 korcsma, _____ vendéglő, _____ kávéház.
Van-e szálloda, fogadó és hány? Nincs
Van-e községben közfürdő? Nincs. - A Kapos víz mellett fürdőhelyül
12. Van-e a község határában gyógyfürdő, üdülő vagy nyaraló-telep és milyen távolságra? Nincs
A fürdőtelep gyógyfürdővé van-e nyilvánítva? Nincs

E) Törvénykezési beosztás.

13. Kir. törvényszék székhelye és távolsága: Preksovárd 48 km.
Kir. járásbírószék székhelye és távolsága: Gyönk 18 km.

F) Pénzügyi beosztás.

14. Kir. pénzügyigazgatóság székhelye és távolsága: Preksovárd 48 km.
Kir. adóhivatal székhelye és távolsága: Gyönk 18 km.
Kir. pénzügyőri szakasz, vámörs, vámőrségi kirendeltség, székhelye és távolsága: Pücelhely 1 km.
Kataszteri felmérési felügyelőség székhelye és távolsága: Pis 60 km.

III. Közművelődési viszonyok.

A) Közoktatásügy.

1. Hány és milyen jellegű és fokozatu népiskola van a községben, (megjelölve a tantermek és tanerők számát: állami, közs., felekezeti isk., elemi, felsőbb népisk., polgári iskola stb.)

2. Középiskolák vagy más szakiskolák (iparostanóciskola, gimn., reálgimn., reál iskola stb.) Azok jellege, tantermek és a tanerők száma:

3. Óvodák jellege, száma és tanereje:
Nyári menedékház van-e?

4. Testnevelés szervezete. Levente egyesületek:

5. Kir. tanfelügyelőség székhelye és annak távolsága:

Illerai el. népiskola 3 tanerő
3 tanterem

/:

Levente egyesület van

Gereposvár 48

km.

B) Vallásügy.

6. Vannak-e a községben anyaegyházak és milyenek? Ha a község fiókegyházat alkot, hol van az anyaegyház és mily távol (bevett és elismert felekezetek szerint sorolandó fel.) A községbeli egyházak melyik püspökséghez, illetőleg egyházkerülethez tartoznak:

Izraelita anyakönyvi kerület székhelye és távolsága:

7. Van-e a községnek kegyuri joga, vagy Canonica visitation alapuló, vagy a hívők helyett átvállalt kötelezettsége és mily teherrel jár?

8. Az egyházi adózás rendszere. Felekezetek szerint: (párber és egyénenkint időről-időre kivetett adó stb.)

Milyen egyházi szervezetek vannak még a községben? (Bevett és elismert felekezetek szerint.)

9. Van-e r. kath. egyháztanács? Esetleg az egyházközség ügyeit az iskolaszék vagy a képviselőtestület intézi-e.

Ev. hitközség
R. kath. anyaegyház Püspökladány 1 km
ág. is r. p. Tolnaiúrszék 4 km
Püspökség: Pécs 60 km

Helyben

Stípus

Párber kivül egyéb egyházi adó nincs

Stípus

A képv. testület.

C) Kulturális intézmények.

10. Muzeum, könyvtár vagy hasonló intézmény?

11. Műemlék, természeti emlékszóbor, honvédelmi emlékek vagy elesett hősök emléke?

12. Van-e állandó vagy időszakos színház, műkedvelő előadások stb. Mozgóképek.

Kulturális egyesületek.

13. Gazdakör, kaszinó, dalosegylet, munkás-egylet, egyéb kulturális egyesületek (névszerint felsorolva.)

/:

Stípus Hősök emléke folyamatosan

/:

Levente egylet, - Hősközi egylet

IV. Forgalmi és gazdasági viszonyok és igazgatás.

A) Közlekedésügy.

1. A község forgalmi helyzete. Fő közlekedési vonala (országút, megyei ut, annak elnevezése, esetleg a községtől való távolsága). A község határában fekvő hidak, ~~kompok, révek~~ stb.

2. Vasúti összeköttetése, fő- vagy mellék-vonalak, van-e vasúti állomása, mi az elnevezése, megállóhelye, marha és egyéb rakodóhelye? ~~pari~~ és kisvasutak. Közúti vasutak.

Hajóösszeköttetés, a község mentén vagy attól mily távolságra, melyik folyón, hol a hajó állomás?

Van-e pósta, távirda, távbeszélő állomása?

3. Melyik községi közlekedési útvonalhoz járul hozzá a község?

Községi (közdtűlő) utak hossza?

Van-e kövezet-vámszedési joga.

Főútvonal mint (Híd, Győr, Somya)
a község veset át. Híd 3 van a község
határában

A Bp- Győr-Győr-Győr-i főútvonal
Pücskehely állomása a Hun. Rakodó állomása
Pücskehely

Pücskehely állomása: Pücskehely
"Tervező" helyben

..... km.

-Igen. — Nem.

B) Földművelésügy.

4. Birtokviszonyok. Nagybirtokok (1000 holdon felül) száma és terjedelme tulajdonosok szerint. Középbirtokok száma és terjedelme. (100—1000 hold) Kis és törpebirtokok átlagos kiterjedése. A község gazdasági jellege a lakosság zömének foglalkozása szerint:

5. Művelési rendszer. Van-e nyomásos gazdálkodás. Szervezve van-e a birtokossági tanács?

Van-e közös legelő? Hány és mily terjedelmű?

Van-e külön szervezete (legeltetési társulat)?

Van-e legelő-rendtartás?

Van-e közös erdő? Van-e szervezete?

Erdőgondnokság székhelye és annak távolsága.

Van-e hegyközség, hány és mily terjedelmű, (elnevezésük szerint) és melyik borvidékhez tartozik.

6. Van-e községi faiskola, mily terjedelmű?

Be van-e ültetve?

Nincs
kis birtokok között 80 kat. holda többi
6-16 kat. hold.
Törpe birtok 1-6 kat. hold között
mező- vagy erdőgazdaság, szőlőművelés, kertészet stb.

Nem
Erdős legelő 23 kat. hold

nincs

"
Erdőgazdálkodás 48 km

Nincs

Igen 200 □ öl
Folyamatosan

7. *Vizrendező és hasznosító társulat.* Annak székhelye. Vannak-e vízhasználatok (malom stb. vagy más ármentesítő intézmények és milyen)?

/

Az illetékes kultur- vagy folyammérnökség székhelye:

/

km.

8. *Állattenyésztési viszonyok.* Állatok száma: a tenyészállatok száma,

91 ló, 200 szarvasmarha,

uralkodó tenyésztési irány:

161 sertés, 43 juh

Körállatorvos székhelye és annak távolsága.

Pücelény 1 km.

Ipar és kereskedelem.

9. A község állandó piaca hol van? (helyben vagy mely községben, milyen távol).

Helyben

Hova gravitál a község?

/

Vannak-e a községben vásárok, országos, heti vásárok, hányszor és milyen (kirakó, állatvásár, stb). Kié a vásártartás joga?

stucco

Mérték- és hordó-hitelesítő hivatal székhelye:

Győri 18 hur

10. A községbeli kereskedések száma és jellege.

vegyes kereskedés 2.

Hitel és pénzüintézetek száma és alaptőkéje (felsorolva).

/

Szövetkezetek száma és jellege (névszerint).

Halgya szövetkezet

Iparosok szakma és foglalkozási ágak szerint.

Szövetkezet

Van-e a községben ipartestület?

1 koráros 3 szató 3 cipész 1 bogrács 4 lakács
1 bádogos, 1 antalos, 1 kékfestő

11. Gyárak, ipartelepék és azok átlagos nagysága (hajtóerő és munkáslétszám szerint felsorolva).

Ötvörággyár 20 munkás

Az illetékes iparfelügyelőség székhelye és távolsága:

Pücelény felirván 60 km.

Ker. munkásbiztosító pénztár székhelye és távolsága:

Pücelény 48 km.

12. Magánkezelésben álló közművek:

/

Közvilágítás, jéggyár stb.

/

13. Bányák száma és jellege.

/

Állandó bányatüzem nagysága, hajtóerő és munkáslétszám szerint.

14. Háziipar és annak jellege.

háziipar és háziiparal gyapjúiparal háziiparal és szövő. Szövőipari eszközök háziiparal repro, háziiparal stb.

V. Községi vagyon és háztartás.

1. A község tulajdonát képező középületek és helyiségek száma.

Hivatalos célokat szolgáló épületek (jegyzői, orvosi, tanítói lakás: a házak, a lakások és azok lakrészeinek száma).

A körjegyzői, körorvosi lakás, a székhely község vagy a községek közös tulajdona-e (csak székhely községben tölthető ki)?

2. A község tulajdonát alkotó ingatlan vagyon

Mennyit kezel házilag, haszonbérileg, kishaszonbérletben?

Jegyzők és alkalmazottak földjavadalma (az állások szerint felsorolva). Mily kiterjedésű.

Melyek a lakosság hasznára szolgáló ingatlanok (legelő, erdő, kavics, homokbánya stb.)

Községi közüzemek (a község tulajdonában) világító és vízművek stb.

3. Egyéb vagyon és értékek. Hasznos jogok. Községi takarékpénztár. Községi korcsma stb.

4. A községre kivetett egyenes adók összege:

5. Fel nem sorolt más községi és közjöveldelmek.

*Községháza
Tanács terem és iroda, rendőr szoba*

8 kat. hold szántó és rét, *23 kat. hold*
legelő, ... kat. hold erdő,
egyéb *28 kat hold erdő, ut. stb.*

6 hold birt. adva kis haszonbérlet

legelő 23 hold

*Vadászati jog 4 m² tusa
Piaci helyek 80 akor.*

Földadó *3158* K ..... f. Házadó *1517* K ..... f.
Ált. kereseti adó *491* K ..... f. Társulati adó *60* K ..... f. Vagyon- és jöv. adó *211* K ..... f.

*Kisass. h. t.
898. kor*

*2375 kor községi földadó
577 kor utabli
6 millió p. kor fogy. adó*

VI. Mily feladatok megoldása volna a legszükségesebb a községben?

Község házáinak átalakítása stb. egy-leteli stb. elhelyezése a közel jövőben megoldást nyer.

A község pecsétjének lenyomata:

Ammon
Községi (kör-) jegyző.